

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/2078

Karar No. 2025/4953

Tarihi: 29.05.2025

- YETKİ TESPİTİ
- YETKİ ALINMASINI ENGELLEMELİK İÇİN MUVAZAALI ALT İŞVERENLER KURULMASI
- MUVAZAA NEDENİYLE İŞÇİLERİN İŞ SÖZLEŞMESİNİN KURULUŞ AŞAMASINDAN İTİBAREN ASIL İŞVEREN İŞÇİSİ OLARAK KABUL EDİLECEĞİNDEN MUVAZAALI ALT İŞVERENLERİN FARKLI İŞKOLUNDA OLDUĞUNUN KABULÜNÜN HATALI OLDUĞU

ÖZETİ Öncelikle belirtmek gerekir ki İlk Derece Mahkemesinin işveren F. AŞ ile alt işverenler K. Ltd. Şti., F. Ltd. Şti., O. Ltd. Şti., F. Ltd. Şti., O. O. Ltd. Şti., T. Ltd. Şti., P. Ltd. Şti. ve S. AŞ arasındaki alt işverenlik ilişkilerinin muvazaalı olduğuna yönelik tespiti isabetlidir. Alt işverenlik ilişkisinin muvazaalı olması durumunda ise bu kapsamdaki alt işveren işçilerinin başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görmesi gerekmektedir. Bu itibarla muvazaa olgusu tespit edilmesine karşın F. AŞ ile alt işverenlik ilişkisi çerçevesinde faaliyet yürüten S. AŞ işverenine ait 4 işyerinin farklı işkolunda bulunduğu gerekçesiyle bu işyerlerinde çalışan 855 işçinin yetki tespitinde dikkate alnamayacağı yönündeki tespit hatalıdır.

Diğer taraftan işkolu değişikliği söz konusu olmayacağından, muvazaa kapsamında olan işçiler bakımından sendika üyesi olanların işkolu değişikliğine dayalı olarak sendika üyeliğinin düşmesi

de olanaklı değil ise de, bu konuda Mahkemece yapılan araştırma da yetersizdir.

Tüm bu hususlar çerçevesinde; yetki başvuru tarihi olan 21.02.2022 tarihi itibarıyla işçi ve sendika üye sayısının belirlenmesi bakımından yukarıda açıklanan ilkeler gözetilerek gerekli araştırma yapılmalı ve oluşacak sonuca göre karar verilmelidir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı asıl dava bakımından davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

1.Asıl davada davacı vekili dava dilekçesinde; yetki tespitine konu F. Otomotiv AŞ (F. AŞ) ünvanlı işverenliğin tek bir fabrika kompleksi içerisinde birden fazla işyeri bulunduğunu, bu işyerlerinde motorlu kara taşıtlarında kullanılmak üzere, iç trim, dış trim ve diğer parça ve aksesuarların üretiminin yapıldığını, bu işverenliğin işyerinde ve bağlı işyerleri ile alt işveren işyerlerinde yapılan işlerin 12 sıra No.lu metal işkoluna girdiğini, F. AŞ'nin, işçilerin 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu (6356 sayılı Kanun) ve 4857 sayılı İş Kanunu'nundan doğan haklarını kullanmayı engellemek amacıyla muvazaalı alt işverenlik ilişkileri kurduğunu, alt işverene verilen işlerin asıl iş olduğunu, iş başvurularının F. AŞ ünvanlı işverenliğe yapıldığını, işçilerin F. AŞ ünvanlı işverenliğin emir ve talimatları altında çalıştıklarını, işçilerin özlük haklarının, iş organizasyonlarının bu işverenlikçe düzenlendiğini, F. AŞ ünvanlı işverenliğin alt işverenlerinden F. Ltd. Şti., O... Otomotiv Ltd. Şti., K...Ltd. Şti., O... Ltd. Şti. ve F.. Ltd. Şti.nde gerekli çoğunluk sağlandığından toplu iş sözleşmesi yetki tespiti için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvuru yapıldığını, Bakanlık tarafından yetki tespitlerine karşı belirtilen alt işverenlerce İstanbul Anadolu 4. İş Mahkemesinde dava açıldığını, açılan bu davalarda bu işverenlerin F... AŞ ile kurdukları ilişkinin muvazaalı olduğunu belirttiklerini, F... AŞ işyerinde çalışan işçilerin müvekkili Sendika üyesi olması üzerine işçilere işverence baskı yapıldığını ve davalı Sendikaya üye yapılmaya zorlandıklarını, istifa etmeyen bir kısım üyelerin iş sözleşmelerinin feshedildiğini, F... AŞ alt işverenlerinde gösterilen işçilerden davalı Sendika üyesi olmayı kabul etmeyenlerin S... İnsan Kaynakları ve İstihdam Ofisi AŞ (S. AŞ) isimli işverene, kabul edenlerin F... AŞ bünyesine geçirildiğini, bu durumun Kanun, Anayasa ve ILO'ya aykırı olduğunu, F... AŞ'nin muvazaalı ilişkiyi S... AŞ ile devam ettirdiğini, davalı Sendikanın F... AŞ işyerlerinde olumlu yetki tespiti için gerekli sayısal çoğunluğu sağlayamadığını, çoğunluk tespitinin muvazaalı alt işveren işçileri dikkate alınarak belirlenmesi gerektiğini, geçersiz üyelerinin

bulduğunu, yetki tespitinin işyeri düzeyinde yapılması gerektiğini belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünün 22.02.2022 tarihli ve 97876 sayılı yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

2.Birleşen davada davacı F. AŞ vekili dava dilekçesinde; işçi sayısının hatalı olduğunu, tespitin gerçeği yansıtmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünün 22.02.2022 tarihli ve 97876 sayılı yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili asıl ve birleşen davaya cevap dilekçelerinde; yetki tespit işlemlerinde Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarının esas alındığını, sendika üyeliklerinin e-Devlet üzerinden yapıldığını, davalı Sendikanın 21.02.2022 tarihli başvurusu üzerine 22.02.2022 tarihinde olumlu yetki tespit yazısı verildiğini, davalı Sendikanın yetki başvuru tarihinde çalışan 853 işçinin 529'unu üye kaydederek hem işyeri hem de işletme düzeyinde sayısal çoğunluğu sağladığını, F. AŞ ünvanlı işverenliğin F. Ltd. Şti., O. Otomotiv Ltd. Şti., K.. Ltd. Şti., O.. Ltd. Şti. ve Farsan Ltd. Şti. ünvanlı alt işverenliklerinde davacı Sendikanın olumlu yetki tespit işlemine karşı bu işverenliklerce dava açıldığını, davacı Sendikanın muvazaalı alt işverenlik iddiası ile işçilerin iş sözleşmelerinin sendikal nedenlerle sona erdirildiği iddiasının bu dava ile birincil derecede bağlı olmayan iddialar olduğunu, bu iddiaların her biri için idari ve yargısal tespitler yapılması gerektiğini belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2.Davalı Türk Metal Sendikası vekili asıl ve birleşen davaya cevap dilekçelerinde; F.. AŞ ünvanlı işyerinde daha öncesinde yürütülen örgütlenme çalışmasının başarıya ulaşamadığını, işyeri ve çalışanlarla iletişimin kesilmediğini ve işyerindeki alt işverenlerin muvazaalı çalışma sistemi dikkate alınarak uzun süreye yayılan bir örgütlenme modelinin geliştirildiğini, bu kapsamda F... AŞ ünvanlı işverenliğinin tüm alt işverenlerinin, faaliyet konularının, alt işveren kadroları üzerine uzun süreli bir çalışma yürütüldüğünü, F... AŞ ünvanlı işverenliğin farklı işkollarında görünen alt işverenliklerinde o işkollarında faaliyette bulunan sendikalarca sendikal örgütlenme yapıldığını, alt işveren işçilerinin F... AŞ bünyesine geçirilmesi üzerine işçilerin üye yapıldığını, üyelik işlemlerinin e-Devlet sistemi üzerinden yapıldığını, Sendikanın F... AŞ ünvanlı işyerinde yetki başvuru tarihi olan 21.02.2022 tarihi itibari ile çalışan 853 işçinin 529'unu üye kaydederek işyeri ve işletme düzeyinde gerekli sayısal çoğunluğu sağladığını, S. AŞ ünvanlı işverenliğin yetki başvuru tarihinde farklı işkolunda bulunduğunu, bu işyerinde çalışanların yetki tespitinde dikkate alınamayacağını, F. AŞ ünvanlı işverenlik tarafından da yetki tespit işlemine karşı dava açıldığını, davacı Sendikanın iddialarının gerçeği yansıtmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle

davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; F. AŞ bünyesinde faaliyet gösteren T. Ltd. Şti., O... Ltd. Şti., O.. Otomotiv Ltd, Şti., P.. Ltd. Şti., K. Ltdi. Şti., F.. Ltd. Şti. ve S.. AŞ arasındaki ilişkinin işçi geçişleri, yapılan işler dikkate alındığında muvazaalı olduğu, ilişkinin muvazaalı olması, işyerinin bütünlüğünün bozulması sebepleri ile yetki tespitine konu olan Gebze ve Çayırova'da bulunan 5 işyeri ile muvazaalı şirketlerin bağlı yer olduğundan söz edilemeyeceği ve işletme olarak kabulü gerektiği, yetki tespit başvuru tarihi itibarıyla F. AŞ'ye ait işyerlerinde toplam 851 işçi çalıştığı, muvaazalı ilişki olduğu tespit edilen T... Ltd. Şti.ne ait işyerinde 19 işçi çalıştığı, S... AŞ'ye ait 4 işyerinde toplam 855 işçinin çalıştığı, S... AŞ'ye ait 3 işyerinin ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda kurulu olduğu, 1147127 işyeri sicil numaralı işyerininde yetki tespit başvuru tarihinde ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar işkolunda iken 08.06.2022 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan karar ile metal işkoluna geçtiği, başvuru tarihinden sonra yapılan işkolu değişikliğinin yetki tespitine etkisinin olmayacağı, başvuru tarihi itibarıyla farklı işkolunda kayıtlı bulunan bu işyerinde çalışan 406 işçinin yetki tespitinde dikkate alınamayacağı, davacı Şirkette başvuru tarihinde metal işkolunda çalışan işçi sayısının 870 olduğu, davalı Sendikanın üye sayısının ise 529 olduğu, oranın 60,80 olduğu ve davalı Sendikanın gerekli çoğunluğu sağladığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl dava bakımından davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Mahkeme kararının isabetli olduğu gerekçesiyle başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Asıl davada davacı vekili; dava ve istinaf dilekçelerinde belirttiği sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılmasını istemiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 41 ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

1. Toplu iş sözleşmesi kavramı 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" başlıklı 53. maddesinde düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasına göre "İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

6356 sayılı Kanun'un 41/1 hükmüne göre "Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin

yardından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.”

6356 sayılı Kanun'un “Yetki tespiti için başvuru” kenar başlıklı 42. maddesi şöyledir:

“(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığı ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.” Yine aynı Kanun'un “Yetki itirazı” kenar başlıklı 43. maddesi de şu şekildedir:

“(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren

sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan

işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.”

Bu genel açıklamalar çerçevesinde temyiz itirazları değerlendirilmelidir.

Somut uyuşmazlıkta; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 21.02.2022 başvuru tarihi itibarıyla işveren F. Otomotiv AŞ'ye ait 5 birimde 853 işçi çalıştığı ve davalı Türk Metal Sendikasının 529 üyesi bulunduğu gerekçesiyle Türk Metal Sendikasının toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gerekli çoğunluğu sağladığına dair 22.02.2022 tarihli ve 97876 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmiş ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusu esastan reddedilmiş ise de yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli değildir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki İlk Derece Mahkemesinin işveren F. AŞ ile alt işverenler K. Ltd. Şti., F. Ltd. Şti., O. Ltd. Şti., F. Ltd. Şti., O. O. Ltd. Şti., T. Ltd. Şti., P. Ltd. Şti. ve S. AŞ arasındaki alt işverenlik ilişkilerinin muvazaalı olduğuna yönelik tespiti isabetlidir. Alt işverenlik ilişkisinin muvazaalı olması durumunda ise bu kapsamdaki alt işveren işçilerinin başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görmesi gerekmektedir. Bu itibarla muvazaa olgusu tespit edilmesine karşın F. AŞ ile alt işverenlik ilişkisi çerçevesinde faaliyet yürüten S. AŞ işverenine ait 4 işyerinin farklı işkolunda bulunduğu gerekçesiyle bu işyerlerinde çalışan 855 işçinin yetki tespitinde dikkate alınamayacağı yönündeki tespit hatalıdır.

Diğer taraftan işkolu değişikliği söz konusu olmayacağından, muvazaa kapsamında olan işçiler

bakımından sendika üyesi olanların işkolu değişikliğine dayalı olarak sendika üyeliğinin düşmesi de olanaklı değil ise de, bu konuda Mahkemece yapılan araştırma da yetersizdir.

Tüm bu hususlar çerçevesinde; yetki başvuru tarihi olan 21.02.2022 tarihi itibarıyla işçi ve sendika üye sayısının belirlenmesi bakımından yukarıda açıklanan ilkeler gözetilerek gerekli araştırma yapılmalı ve oluşacak sonuca göre karar verilmelidir.

Anılan hususlar gözetilmeksizin eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, 2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

29.05.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.